

Sygnatura akt VI Ka 1046/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **30 stycznia 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Kazimierz Cieślikowski

Sędziowie SSO Bożena Żywioł

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Krystyny Marchewki

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2015 r.

sprawy **D. G.** ur. (...) w L.,

syna J. i A.

skazanego w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 1 października 2014 r. sygnatura akt III K 510/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok:

- w punkcie 1 w ten sposób, że obniża wymiar orzeczonej kary łącznej do 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

- w punkcie 2 w ten sposób, że na poczet powyższej kary pozbawienia wolności zalicza ponadto okres odbytej w całości kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 10 grudnia 2007r. w sprawie o sygn. SG 257/07 od 23 czerwca 2008r. do 20 września 2008r.;

2. w pozostałej części utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;

3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 1046/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 30 stycznia 2015r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach rozpoznał wniosek D. G. o wydanie wyroku łącznego, ustalając, że był on skazany 6 prawomocnymi wyrokami.

Wyrokiem z dnia 1 października 2014r., w sprawie o sygn. III K 510/14,:

1. na podstawie art. 91 § 2 kk, art. 86 § 1 kk i art. 87 kk

a) w miejsce kary ograniczenia wolności wymierzonej wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 10 grudnia 2007r., w sprawie o sygn. SG 257/07,

b) w miejsce kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 28 listopada 2008r., w sprawie o sygn. XVII K 610/08,

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego D. G. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 1 miesiąca, zaliczając na poczet tej kary skazanemu okres 70 dni, tj. okres odpowiadający liczbie uiszczonych stawek dziennych grzywny w sprawie o sygn. XVII K 610/08;

2. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

a) Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 18 czerwca 2009r., w sprawie o sygn. XVII K 523/09,

b) Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 7 sierpnia 2012r., w sprawie o sygn. IX K 269/10,

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego D. G. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 4 miesięcy, zaliczając na poczet tej kary skazanemu okres odbytej kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. IX K 269/10;

3. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Lublinie w sprawie o sygn. XVII K 536/09 i Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim w sprawie o sygn. II K 177/12;

4. ustalił, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach podlegają odrębnemu wykonaniu oraz zwolnił skazanego na mocy art. 624 § 1 kpk w całości od zapłaty kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył osobiście skazany w zakresie pkt 1 i 3, dot. orzeczonych kar pozbawienia wolności.

Oдноśnie pierwszej kary łącznej pozbawienia wolności skazany zarzucił Sądowi meriti niezastosowanie przy wymiarze kary zasady pełnej absorpcji, pomimo iż czyny objęte tym zbiegiem zostały popełnione gdy był młodym, innym człowiekiem, teraz natomiast nastąpiło wiele zmian w jego życiu, założył rodzinę, po opuszczeniu zakładu karnego ma zamiar podjąć pracę by ją utrzymać, podkreślił też swoją nienaganną postawę w warunkach izolacji. W oparciu o powyższe wniósł o wymierzenie mu kary łącznej łagodniejszej.

Oдноśnie drugiej kary łącznej pozbawienia wolności skazany podniósł, że naprawił wyrządzoną szkodę przestępstwami, zapłacił też karę łączną grzywny, stąd wnosi o zaliczenie liczby uiszczonych stawek dziennych grzywny na poczet obecnie wymierzonej kary.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja skazanego okazała się na tyle zasadna, że w następstwie jej wywiedzenia zmieniono zaskarżony wyrok w pkt 1 obniżając wymiar orzeczonej kary łącznej do 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz zaliczając w pkt 2 na poczet tej kary ponadto okres odbytej w całości kary ograniczenia wolności orzeczonej wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 10 grudnia 2007r., w sprawie o sygn. SG 257/07 od 23 czerwca 2008r. do 20 września 2008r., a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Bez najmniejszych wątpliwości należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił oba realne zbiegi przestępstw, za które D. G. został prawomocnie skazany, co zresztą nie było kwestionowane przez skarżącego.

Dla właściwej interpretacji art. 85 kk kluczowym jest poprawne zrozumienie pojęcia „pierwszego, chociażby nieprawomocnego wyroku”, który wyznacza graniczny moment czasowy, pozwalający na przyjęcie, że dwa lub więcej przestępstw popełnionych do tego momentu pozostaje w realnym zbiegu. Tym samym dochodzi do uwzględnienia wyłącznie czynników zależnych od sprawcy, a więc tego, czy popełnia on kolejne przestępstwa zanim został pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Zawarty w art. 85 kk zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstw. Momentu granicznego nie wyznacza natomiast wyrok, jaki zapadł później, chronologicznie jako drugi, trzeci, itd. Na takim też stanowisku stanął SN w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 25 II 2005r., I KZP 36/04, której nadano moc zasady prawnej.

Sąd Rejonowy, w zgodzie z powyżej zaprezentowanym stanowiskiem, prawidłowo zatem ustalił, że owymi pierwszymi chronologicznie wyrokami w układzie procesowym skazanego były wyroki Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 10 grudnia 2007r., sygn. akt SG 257/07 oraz Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 7 kwietnia 2009r., sygn. akt XVII K 536/09.

W pełni zaaprobować należy też poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

Wymiar orzeczonych kar łącznych winien w prawidłowy sposób odzwierciedlać związek przedmiotowy łączący poszczególne przestępstwa. Zatem gdy idzie o pierwszy realny zbieg przestępstw, trzeba stwierdzić za Sądem orzekającym, że zachodzący pomiędzy nimi związek podmiotowo – przedmiotowy nie jest na tyle ścisły, by uzasadniał obowiązek Sądu w ustalaniu wymiaru kary łącznej w oparciu o postulowaną zasadę absorpcji. Przestępstwa objęte zbiegiem (cztery) nie są podobne rodzajowo, godzą w różne dobra chronione prawem, a nadto zostały popełnione na przestrzeni niecałych dwóch miesięcy, z niskich pobudek, na szkodę różnych pokrzywdzonych, z całą pewnością też nie były one objęte jednym planem działania. W przypadku natomiast zbiegu drugiego związek podmiotowo – przedmiotowy był ścisły, gdyż jednorodnjajowe czyny przeciwko mieniu zostały popełnione w przeciągu tygodnia, w podobny sposób, a sprawca kierował się taką samą, niską motywacją, realizując znamiona oszustwa. Jakkolwiek przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo (por. wyrok SN z dnia 2 XII 1975r., Rw 628/75, OSNKW 1976, nr 2, poz. 33). W szczególności zatem zasada absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej może być zastosowana, gdy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami zachodzi bliski związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 3 I 1997r., II AKa 321/96, Orz. Prok. i Pr. 1997, nr 7-8). Podkreślić też należy jednak, iż z reguły popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA 2001, nr 1). Te wszystkie okoliczności przemawiały zatem za zastosowaniem mieszanej metody ustalenia wymiaru kary łącznej – tzw. zasady asperacji, a więc za wymierzeniem kary poniżej sumy kar jednostkowych i powyżej najsurowszej kary jednostkowej.

Równocześnie istotne znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Należy podkreślić, że popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest

istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Absorpcję należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilku przestępstw w przeszłości. To właśnie względy prognostyczne nakazują przy orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym wzięcie pod uwagę sylwetki skazanego w kontekście jego zachowania w toku odbywania kar pozbawienia wolności, w szczególności w celu ustalenia stopnia, w jakim pobyt skazanego w zakładzie karnym wpłynął na korektę ocenianych negatywnie właściwości skazanego. W dacie wydawania wyroku łącznego okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej były przez Sąd Rejonowy oceniane w oparciu o opinię o skazanym nadesłaną z Zakładu Karnego w O.; trzeba przyznać, że ta opinia jest pozytywna, choć nie specjalnie wyróżniającego postawę skazanego z niej nie wynika. Zachowanie skazanego jest oceniane poprawnie – jako stabilne, przestrzegał on regulaminu, był raz nagrodzony kodeksowo, nie karany dyscyplinarnie, a karę odbywa w systemie programowego oddziaływania. Prawdą też jednak jest, iż w trakcie rozmów nie wykazywał on krytycznego stosunku do prowadzonego trybu życia przed osadzeniem i do popełnionych czynów, co wynika wprost z treści opinii.

Dokonując kontroli instancyjnej oraz mając w polu widzenia powyższe ustalenia, Sąd odwoławczy, uwzględniając częściowo wnioski apelacji, obniżył wymiar kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1 do 1 roku i 8 miesięcy. Należy zwrócić bowiem uwagę na fakt, iż Sąd Rejonowy, wyznaczając granice kary łącznej możliwej do wymierzenia odnośnie pierwszego zbiegu, w sposób nieprawidłowy przyjął, iż suma zbiegających się kar wymierzonych za przestępstwa wynosi 2 lata i 7 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy wynosi ona 2 lata i 4 miesiące (błąd ten nastąpił zapewne na skutek nieprawidłowego zsumowania kar jednostkowych 7 miesięcy i 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z karą 6 miesięcy ograniczenia wolności, zważywszy na treść przepisu art. 87 kk). Takie rozstrzygnięcie, po pierwsze z uwagi na wyżej ujawniony błąd, a po drugie przy uwzględnieniu, iż przestępstwa objęte tym zbiegiem stanowiły początkową fazę działalności przestępczej skazanego, spełnia kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów. Przywołane liczby wskazują jednoznacznie, iż w istotny sposób wymiar kary łącznej będzie łagodzić dolegliwość orzeczonych wobec skazanego kar częściowych, racjonalizując skierowaną przeciwko niemu represję karną do poziomu odpowiedniego dla realizacji celów zapobiegawczych kary w stosunku do sprawcy szeregu przestępstw. Nadto koniecznym stało się zaliczenie na poczet wymierzonej powyżej kary łącznej pozbawienia wolności okresu odbytej w całości kary ograniczenia wolności, orzeczonej wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 10 grudnia 2007r., w sprawie o sygn. SG 257/07 – tj. od dnia 23 czerwca 2008r. do dnia 20 września 2008r. (wykonanie kary w trybie art. 168 kkw).

Nie uwzględniono natomiast zarzutu skazanego odnośnie wymiaru kary łącznej za przestępstwa pozostające w zbiegu drugim. Co prawda, o czym była mowa wyżej, czyny te pozostają w ścisłym związku przedmiotowo – podmiotowym, to jednak należy mieć w polu widzenia i tę okoliczność, iż nie były to czyny popełnione na wstępie działalności przestępczej skazanego. Skazany wykazywał łatwość w powrocie na drogę przestępczą, dopuszczając się kolejnych różnorodnych czynów i to mimo uprzedniej karalności oraz faktu, że zapadały wobec niego kolejne wyroki skazujące.

Kara łączna wymierzona w wysokości niewiele powyżej najwyższej z orzeczonych kar za zbiegające się przestępstwa (bo jedynie o 1 miesiąc) jawi się jako kara wyważona i sprawiedliwa. Trzeba też podkreślić, że nie było możliwe na mocy obowiązującego porządku prawnego, zgodnie z tym o co wnosił skarżący, zaliczenie na poczet tej kary łącznej liczby uiszczonych stawek dziennych kary łącznej grzywny, orzeczonej odrębnym wyrokiem łącznym, a na wysokość wymierzonej kary łącznej nie miała wpływu podnoszona okoliczność naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami.

Z powyższych względów nie dostrzegając innych, także nie podniesionych przez skarżącego uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd odwoławczy utrzymał wyrok w mocy w pozostałym zakresie.

Fakt pozbawienia skazanego wolności oraz brak odpłatnego jego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.